

Izboljšajte položaj mobilnih delavcev migrantov v EU!

Sindikalne zahteve

Prosto gibanje delavcev v EU je povzročilo povečanje čezmejnega zaposlovanja. Razmere so pogosto negotove, zlasti za tako imenovane mobilne zaposlene, ki le občasno ali začasno delajo v drugi državi (npr. napoteni delavci ali sezonski delavci), in za delavce migrante iz držav nečlanic EU. Le-ti so v nevarnosti, da bodo potisnjeni v ekstremno delovno izkoriščanje ali slabe delovne pogoje, saj brez znanja ustreznega jezika ter nacionalnih predpisov s področja delovnega prava težko zahtevajo svoje pravice, kaj šele jih uveljavljajo. Na tem področju trga dela je velik razkorak med zahtevami socialne Evrope in realnostjo. Različni poskusi EU, da bi z različnimi direktivami uresničila zahtevo, določeno v pravnem redu socialne Evrope z notranjimi migracijami, ki temeljijo na pravicah, so bili malo ali nič uspešni.

Sindikati imajo osrednjo vlogo v arhitekturi EU – kot socialni partnerji, kot družbenopolitični akterji, kot gibanje, ki na podlagi svojih izkušenj z realnostjo delovnega sveta vedno znova poziva k izboljšanju delovnih pogojev in h krepitvi pravic zaposlenih, ki zaposlenim nudi celovite informacije in nasvete ter podporo v boju za odpravo kršitev zakonodaje in pravic zaposlenih.

Večinoma delo sindikatov koristi vsem delavcem v Evropi. Nekatere stvari, kot je pravna zaščita, pa so rezervirane za člane. Sindikatom se zadnja leta vse pogosteje nalaga naloge, npr. obravnava prekarnih delavcev ali državljanov tretjih držav, ki niso sindikalno organizirani in jih je težko organizirati.

Sindikati so se na nastajajoče izzive, ki jih predstavljajo zelo negotove zaposlitve mobilnih delavcev migrantov, odzvali z različnimi pobudami za boljšo zaščito teh delavcev pred izkoriščanjem. Te pobude so bile pogosto zasnovane v sodelovanju s socialnimi in dobrodelnimi organizacijami ter nevladnimi organizacijami, včasih tudi v transnacionalnem okviru. Izkušnje kažejo, da »ena velikost za vse« ne obstaja, je pa za uveljavljanje delavskih pravic ključnega pomena predvsem lahko dostopen vir informacij, nasvetov in podpore v domačem jeziku, ki bi bil blizu sindikatom kot strokovnjakom iz delovnega področja. Ta podpora je še toliko bolj uspešna, če se ne konča na meji posamezne države članice.

Teh nalog ne more rešiti Evropski organ za delo (ELA). Pred dvema letoma ustanovljena ELA je pokazala, da lahko izboljša pretok informacij med državami EU o problematiki mobilnih delavcev migrantov. Treba je videti, ali je mogoče transnacionalne nadzore razširiti in razviti potencial za nadaljnje omejevanje zlorabe mobilnih delavcev migrantov. Vendar pa ELA nikakor ni alternativa svetovalnim in podpornim strukturam v državah EU.

Takšna podpora za izboljšanje položaja mobilnih delavcev migrantov je trajno potrebna – menjavajo se posamezniki, ne pa tako strukturiran sektor evropskega trga dela. Če pravila ne bodo spremenjena, bo iskanje poceni delovne sile še naprej vodilo do praks zaposlovanja s strani nadnacionalnih delodajalcev, ki nenehno kršijo pravice mobilnih delavcev migrantov, zlasti prek podizvajalskih verig.

Sindikalne zahteve

1. Sindikati se soočajo z izzivi, a jih brez dodatnih sredstev ne bodo mogli rešiti. Množično včlanjevanje mobilnih delavcev migrantov je še posebej težavno zaradi hitrega kroženja ljudi, hkrati pa je čezmejno uveljavljanje zahtevkov in pravic delovno zelo intenzivno in tudi problematično. Da bi notranje migracije, ki temeljijo na pravicah, uresničili, so potrebne tako dolgoročne strategije kot tudi strukturno financiranje, h kateremu pa EU mora prispevati. **Evropska komisija bi zato morala zagotoviti strukturne sklade, ki bi omogočili stalen razvoj svetovalnih in podpornih struktur v državah EU.**
2. **Svetovalne in podporne strukture je treba razviti ter naloge le-teh opravljati v povezavi s sindikati in v sodelovanju z njimi.** Sindikati imajo potrebno znanje na zadevnem področju, zato je nujno potrebno tesno povezovanje svetovalnih in podpornih struktur s sindikati. Te dejavnosti ne bi smele nadomestiti sindikalno delovanje, temveč ga na določenih področjih dopolniti in ga odpreti tudi za mobilne delavce migrante, ki niso člani sindikata. **Le-te pa daleč presegajo tradicionalne dolžnosti sindikatov do svojih članov, saj so namenjene podpori celotnega delavstva v okviru prostega gibanja delavcev oz. na področju čezmejnega zaposlovanja in napotovanja mobilnih delavcev.**
3. Cilj teh **svetovalnih in podpornih struktur** bi moral biti mobilnim delavcem migrantom zagotoviti informacije o delovnem in socialnem pravu, da bi izvedeli o ustreznih standardih in se seznanili s pravnim okvirom. Prizadevati si je treba za tesno sodelovanje z ELA. Obenem **bi morale te strukture v posameznih primerih zagotavljati tudi svetovanje in podporo posebej ranljivim skupinam delavcev**, ki pogosto delajo v določenih panogah, s čimer bi jim pomagale, da izboljšajo svoje plače in delovne pogoje.
4. Za spodbujanje vzpostavitve in **povezovanja svetovalnih in podpornih struktur** po vsej Evropi bi morala **Komisija EU**, če zainteresirane strani menijo, da je to primerno, **najprej zagotoviti zadostna sredstva za vzpostavitev mrež, povezanih s sindikati na nacionalni ravni ter za razvoj teh struktur v državah EU.** V drugem koraku bi bilo treba po analizi posameznih regionalnih in sektorskih potreb v tesnem usklajevanju s sindikati te mreže dopolniti z vzpostavitvijo posameznih svetovalnih in podpornih struktur. Nacionalno usklajevanje (kjer je primerno in zaželeno) ter nastajajoče svetovalne in podporne strukture bi bilo treba **stalno financirati**, da se omogoči stalno spremljanje in nadnacionalno sodelovanje.
5. Razpoložljiva sredstva je treba uporabiti tudi za spodbujanje **nadnacionalnega mreženja svetovalnih struktur.** Oblika informacijskih in svetovalnih struktur ter njihova sektorska usmerjenost in usmerjenost v določene ciljne skupine zaposlenih se lahko razlikujejo glede na tradicije in okoliščine v državah EU.

To je pobuda Evropske podporne mreže za pošteno mobilnost Kontakt:
netzwerk@faire-mobilitaet.de (za omrežje: Annelie Buntenbach)

Zamiseln o sistemskem financiranju EU namenjenem svetovalnim in podpornim ter s sindikati povezanim strukturam za mobilne delavce migrante, podpirajo EGB, EFFAT, UNI Europa, ETF Europa in EFBH (tbc).